

1- Mavzu. «TURIZM ASOSLARI» FANINING MAQSADI VA VAZIFALARI

Reja:

- 1.1. «Turizm asoslari» fanining maqsadi va vazifalari
- 1.2. O‘zbekistonda turizm sohasining rivojlanish bosqichlari

1.1. «Turizm asoslari» fanining maqsadi va vazifalari

Turizm nafaqat o‘tmishni o‘rganish, o‘zga xalqlar va elatlar bilan tanishish, ularning madaniy yodgorliklaridan bahramand bo‘lish, shuningdek, u katta biznes hamdir. Mazkur faoliyatni yo‘lga qo‘yish esa mutaxassislarga bog‘liq bo‘lib, buning uchun malakali kadrlarni tayyorlash hozirgi kunning muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ushbu vazifani amalga oshirishda “Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, Toshkent Davlat iqtisodiyot universiteti, Singapur menejmentni rivojlantirish universiteti, Buxoro, Urganch Davlat universitetlari va respublikamizdagi turizm sohasidagi kollej va texnikumlari o‘z hissalarini qo‘shib kelmoqdalar.

«Туризм asoslari» fanining maqsadlari:

- turizmning mohiyatini ochib berish;
- turizmning taraqqiyot yo‘li, tajribasi, hozirgi kundagi muammolarini aniqlab olish;
- turizmning iqtisodiy, siyosiy, ma‘naviy va ijtimoiy ahamiyatini yoritib berish;
- O‘zbekiston va jahon turizm biznesining ildizlarini o‘rganish.

«Туризм asoslari» fanining vazifalari:

- xorijiy turizm bozorini rivojlantirish tendensiyalarini o'rganish;
- turizm sohasining tasniflanishi va turlari haqidagi ma'lumotlarni yoritib berish;
- turizm sohasining resurslari haqida tushuncha berish;
- turizm sohasini rivojlantirishda O'zbekistondagi tarixiy shaharlarning o'rnini va ulardagi turistik salohiyatdan foydalanish imkoniyatlari haqida ma'lumot berish;
- turizm sohasidagi xizmatlar va mahsulotlarning farqini aniqlash hamda ularni tayyorlash texnologiyasini o'rgatish;
- turizm sohasida joylashtirish, ovqatlantirish hamda transport xizmatlarining o'rnini va rolini tushuntirib berish;
- turizmga gid-ekskursiya xizmatlarining mohiyati, ahamiyati va ekskursiya xizmatlarini amalga oshirish jarayonlari haqida ma'lumot berish;

«Turizm asoslari» fanining vazifalari

- turizm industriyasi va infratuzilmasining ahamiyatini hamda ulardagi muammolarni yoritish;
- ekologik, gastronomiya va qishloq turizmlarini rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalarini o'rganish;
- turizm sohasining davlat tomonidan boshqarishning yo'nalishlari va mexanizmlarini yoritib berish;
- turizmni rivojlantirishda xalqaro va mintaqaviy tashkilotlarning o'rnini aniqlash;
- turizm xizmatlarini litsenziyalashtirish, sertifikatlashtirish va standartlashtirish tartibini tushuntirish;

1.2. O‘zbekistonda turizm sohasining rivojlanish bosqichlari

O‘zbekistonning turizm sohasidagi rivojlanishini shartli ravishda to‘rtta bosqichga ajratsak bo‘ladi.

Birinchi bosqich. Mustaqillikka erishgach, **1991-yildan** keyin O‘zbekistonning turistik xizmatlar bozori shakllana boshladi. Aynan shu davrda Respublika o‘zining iqtisodiy mustaqilligini va mustaqil ravishda tashqi dunyo bozorlariga chiqishini e‘lon qildi.

Mustaqillikdan keyin, turizm sohasida bir vaqtning o'zida uchta muhim jarayon amalga oshirildi:

birinchi jarayon: eski tizimdagi korxonalar va tashkilotlarning tanazzulga uchrashi (ekskursiya byurosi, sayohat byurosi), o'zlarining tuzilishi va faoliyat turiga ko'ra yangi xizmat ko'rsatish talablariga javob bermay qoldi;

ikkinchi jarayon: turoperator va turagent sifatida nomlangan yangi tashkilotlar tuzildi;

uchinchi jarayon: eski turistik korxonalarini qayta qurish yo'li bilan O'zbekiston va xorijiy iste'molchilar talab qiluvchi turistik mahsulotni ishlab chiqish yo'lga qo'yildi.

1995-yilda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «Buyuk ipak yo‘lini qayta tiklashda O‘zbekiston Respublikasining ishtirokini avj oldirish va Respublikada xalqaro turizmni rivojlantirish borasidagi chora-tadbirlar» to‘g‘risidagi Farmoni O‘zbekiston turizm sohasidagi islohotlarning **ikkinchi bosqichini** boshlab berdi.

Bu bosqichda O‘zbekistonning turizm sohasida quyidagi masalalari amalga oshirildi:

- ✓ davlat tasarrufidan chiqarish va xususiyashtirish jarayoni;
- ✓ yangi xorijiy investorlarni jalb qilish;
- ✓ tashqi bozorlarga chiqishning yangi yo‘llarini izlash, xalqaro ko‘rgazmalarga chiqish (Berlin, London, Madrid, Moskva);

- ✓ turistik korxonalar va sayohatchilarning manfaatlarini himoyalovchi nodavlat tashkilotlarning vujudga kelishi;
- ✓ turistik yoʻnalishlarning jozibadorligini taʼminlash, mahsulotning ekologik talablarini kuchaytirish, yangi hududlarni turistik diqqatga sazovor joylar sifatida ochish;
- ✓ Oʻzbekiston mehmonxonalarini boshqarishda xorijiy menejmentni qoʻllash;

- ✓ kichik xususiy mehmonxonalar tarmog'ini kengaytirish;
- ✓ turizm sohasida mutaxassislarni tayyorlash (o'rta maxsus hamda oliy ta'lim bosqichida);
- ✓ xorijiy tajribalarni o'rganish;
- ✓ ilmiy loyihalar tayyorlash;
- ✓ BTT tadqiqot guruhining O'zbekistonga kelishi va «Turizm to'g'risida»gi Qonunni tayyorlash borasidagi ishlar;
- ✓ turfirmalarning nodavlat va korporativ tashkilotlar «Ustoz», «Meros», «Ekosan» va h.k. bilan aloqalari yo'lga qo'yildi.

Turizm sohasidagi islohotlarning **uchinchi bosqichida**, 1999-yil 15-aprelda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «2005-yilgacha bo‘lgan davrda O‘zbekistonda turizmni rivojlantirish davlat dasturi to‘g‘risida»gi Farmoni e‘lon qilindi, shu yilning 20-avgustida esa O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi tomonidan «Turizm to‘g‘risida» gi Qonun qabul qilindi. Buning asosida turizm sohasidagi bozor munosabatlari uzil-kesil yo‘lga qo‘yildi hamda xalqaro bozorda raqobatbardosh turistik mahsulot yaratila boshlandi, turizm tizimini boshqarishning markazlashtirilishiga chek qo‘yildi. Ko‘pchilik turistik obyektlar o‘zlarini mustaqil ravishda boshqara boshladi, xizmatlar bozorida raqobatlasha olmaydigan korxonalar yopilib, ular o‘rniga samarali ishlovchi yangi korxonalar tashkil etildi.

Turizm sohasidagi islohotlarning **to'rtinchi bosqichi 2000-yildan boshlangan bo'lib, 2017-yilgacha** davom etdi. Bu davrda xususiy turistik tashkilotlar assotsiatsiyasiga va tashkil etiladigan boshqa turistik assotsiatsiyalarga asos qo'yildi (Gir-tarjimonlar assotsiatsiyasi, Mehmonxona egalari assotsiatsiyasi, Transportchilar assotsiatsiyasi) va «O'zbekturizm» Milliy kompaniyasining bir qator vakolatlarini o'tkazish ustida izlanishlar olib borildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2016-yil 2-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qabul qilingan farmoni tarixiy ahamiyatga ega bo'lidi uning asosida **milliy turizm sohasining yangi beshinchi bosqichi 2017-2021 yillarda** O'zbekiston Respublikasini beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasining iqtisodiy rivojlantirish va liberallashtirishda turizm sohasini rivojlantirish ustuvor yo'nalishlardan biriga kiritilishi bilan boshlandi.

E'tiboringiz uchun
raxmat